

Prisustvo ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L.) u kukuruzu, soji i strništu na teritoriji Obrenovca

Radmila STANKOVIĆ-KALEZIĆ, Vladan JOVANOVIĆ, Vaskrsija JANJIĆ, Ljiljana RADIVOJEVIĆ,
Ljiljana ŠANTRIĆ, Jelena GAJIĆ-UMILJENDIĆ

Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Zemun-Beograd

UVOD

Ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia* L.) je jednogodišnja zeljasta biljka iz porodice glavočika (Asteraceae). Na području Srbije prisutna je sedam decenija i sa severa (Vojvodine) intenzivno se širi ka jugu. Pripada adventivnom flornom elementu, a uneta je iz Severne Amerike u Evropu sredinom devetneestog veka.

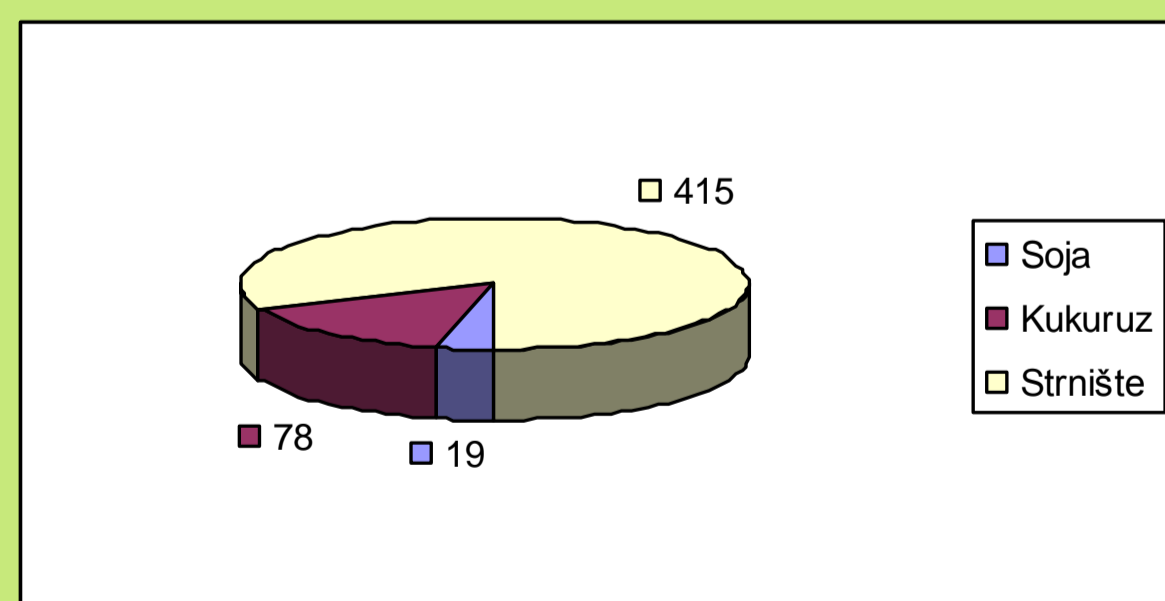
Prisutnost ambrozije na teritoriji Obrenovca u zavisnosti od vrste staništa (poljoprivredne površine, urbane zelene površine i ruderalna staništa) varira. Na uređenim zelenim površinama u urbanom delu grada i u centrima okolnih naselja ambrozija ne predstavlja značajan problem. Međutim, na poljoprivrednom zemljištu ambrozija se nalazi na velikoj površini i u velikom broju. Različiti stepen prisutnosti ambrozije zavisi od načina korišćenja zemljišta, useva (pšenica, kukuruz i soja), vremena njihove setve, primene agrotehničkih i hemijskih mera.

Ambrozija na strništu

Tabela 1. Stepen rasprostranjenosti ambrozije u mesnim zajednicama opštine Obrenovac

Mesne zajednice	Ukupno snimaka		Strnište		Kukuruz		Soja	
	Br. snim.	ha	Br. snim.	ha	Br. snim.	ha	Br. snim.	ha
Dren	51	54,11	47	52,5	4	1,61		
Tistenica	44	52,8	37	45,8			7	7
Grabovac	37	51,22	32	48,11	3	0,11	2	3
Orašac	33	47,1	30	45,1	3	2		
Veliko polje	33	33,38	29	31,84	3	0,54	1	1
Zvečka	38	52,85	28	50,65	7	0,77	3	2,5
Stubline	35	34,04	28	30,4	6	2,94	1	0,7
Promani	30	37,47	28	37,4	2	0,07		
Ljubimic	32	40,00	26	34,5	5	3,58	1	0,5
Vukicevica	21	33,20	20	32,5	1	0,7		
Poljane	18	19,04	15	15	3	1,04	1	3
Krtinska	9	10,3	9	10,3				
Draževac	8	4,76	6	4,22	2	0,54		
Uroveci	14	14,58	12	11,58	1	1	1	2
Skela	16	15,66	12	15,1	4	0,56		
Ratari	18	14,77	11	14,57	7	0,20		
Ušće	15	16,21	11	14,7	3	1,01	1	0,5
Obrenovac	9	8,02	8	8	1	0,02		
Pored nasipa	16	14,40	8	7,9	7	5,5	1	1
Baric	5	3,03	4	3	1	0,03		
Baljevac	6	7,01	4	6	2	1,01		
Mislodin	6	6,42	4	5,4	2	1,02		
Belo polje	4	4,03	3	4	1	0,03		
Konatice	6	3,08	2	2,25	4	0,83		
Jasenak	5	1,5	1	0,4	4	1,1		
M. Mostanica	1	0,02			1	0,02		
UKUPNO	512	578,70	415	531,22	78	26,28	19	21,20

Grafikon 1. Zastupljenost ambrozije u kukuruzu, soji i strništu izražena po broju lokaliteta

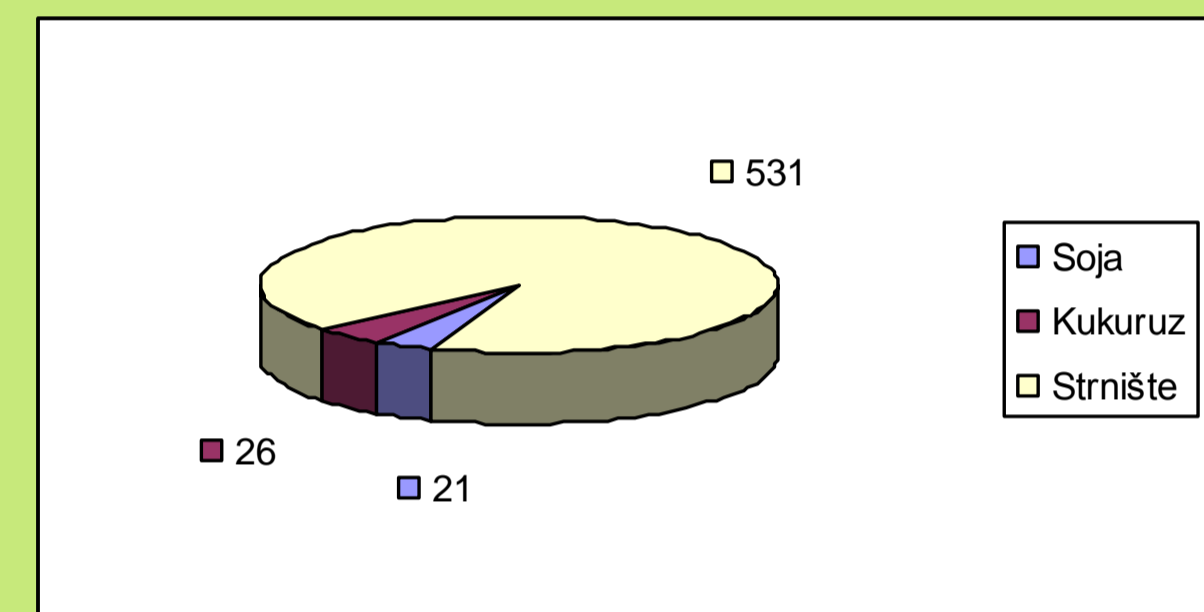
PODRUČJE PROUČAVANJA I METODE RADA

Opština Obrenovac obuhvata 23 mesne zajednice i u njima živi oko 71 000 stanovnika. Najveći deo teritorije je izrazito ravničarskog karaktera, dok su pojedini delovi blago brdoviti, gde dominira vrh Bukvik u ataru sela Mislodin, sa nadmorskom visinom od 221 m, a najniža tačka je na 73 m nadmorske visine, u prostoru Plošće, unutar širokog meandra Save oko atara sela Zabrežje.

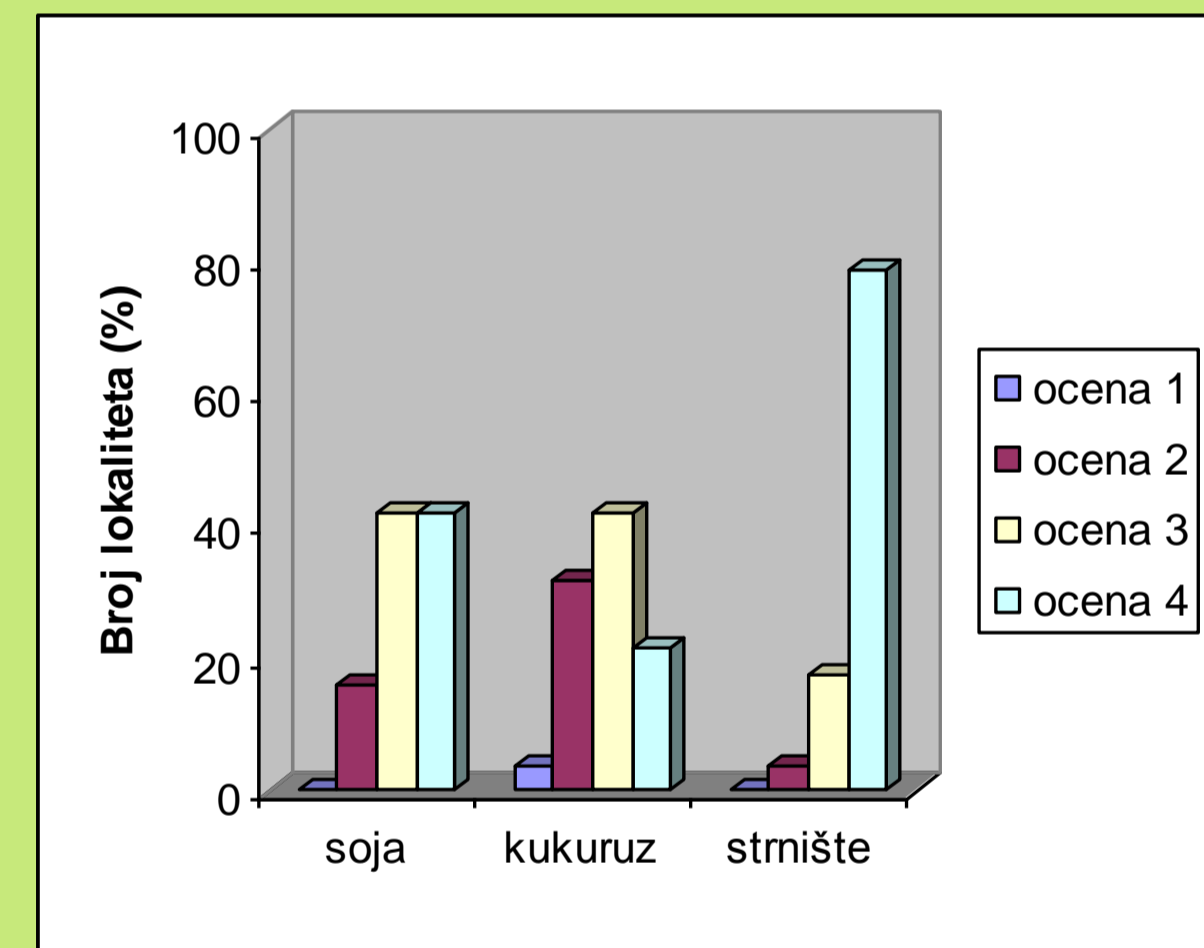
Obrenovac se nalazi gotovo u središtu severnog umereno toplog pojasa, sa klimom blažom od tipične panonske, kontinentalne. Prosečna godišnja temperatura u ovoj oblasti je oko 11 °C, leti oko 22 °C, a zimi oko -1 °C, sa maksimalnim rasponom koji se kreće od -28 °C do 40 °C. U toku godine količina padavina iznosi oko 640 L po kvadratnom metru, u sušnim godinama oko 440 L, a u kišnim i do 940 L/m².

Terenska ispitivanja zastupljenosti ambrozije na teritoriji Obrenovca obavljena su u periodu od jula do oktobra 2009. godine. Površine zakorovljene ambrozijom su određivane na osnovu lične procene, a lokacija je određena i zabeležena pomoću GPS uređaja. Za svaku zakorovljenu površinu je utvrđen tip staništa kome pripada. Za određivanje zastupljenosti ambrozije je korišćena delimično izmenjena metoda prema Braun-Blanquet-u (1965) sa sledećim ocenama:

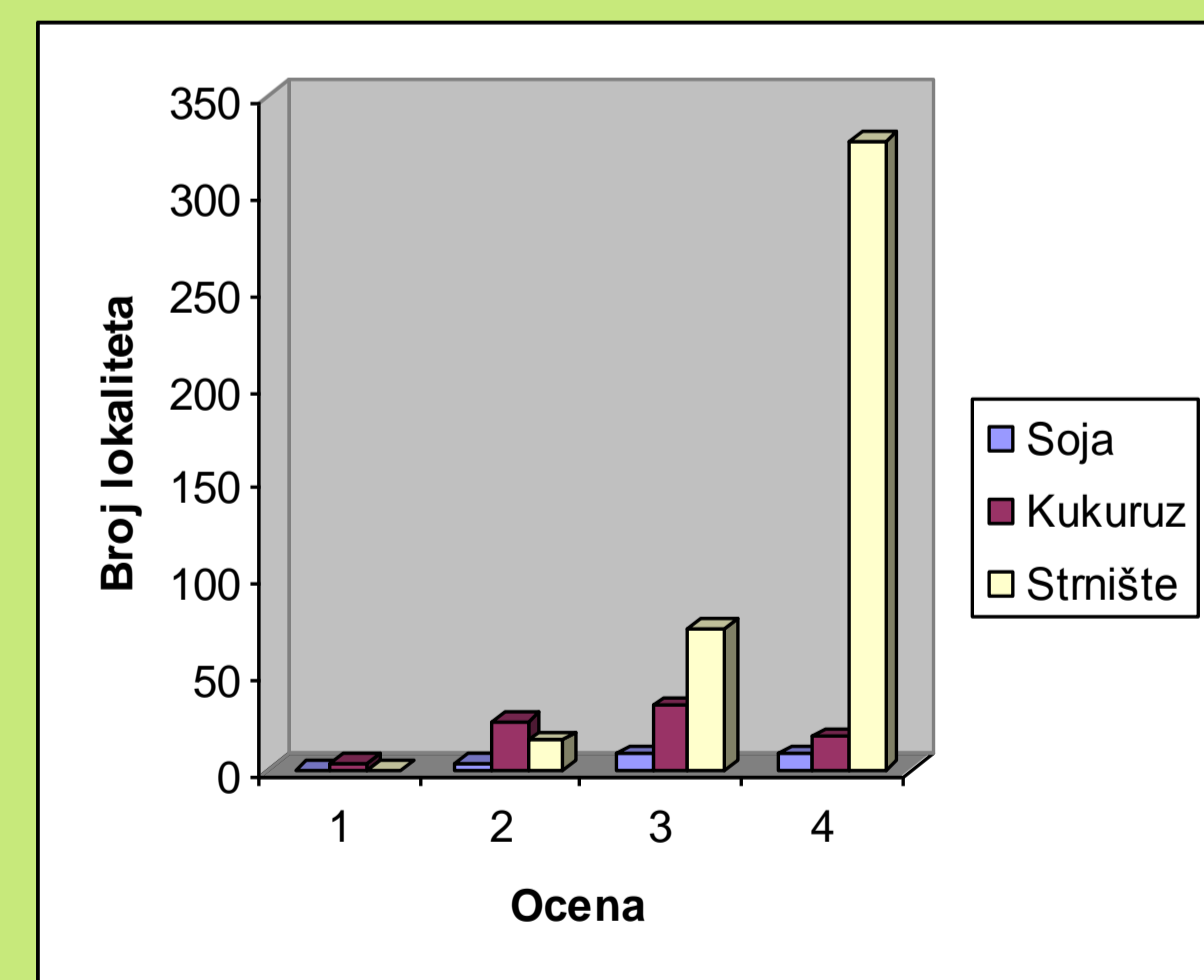
- ocena 1 - zastupljenost do 5 %,
- ocena 2 - zastupljenost 6-25 %,
- ocena 3 - zastupljenost 26-50 %,
- ocena 4 - zastupljenost preko 50 %.

Grafikon 2. Površina (ha) pod ambrozijom u kukuruzu, soji i strništu

Grafikon 3. Procenat lokaliteta sa određenom ocenom zastupljenosti ambrozije u soji, u kukuruzu i strništu

Grafikon 4. Broj lokaliteta sa određenom ocenom zastupljenosti ambrozije u soji, kukuruzu i strništu

REZULTATI I DISKUSIJA

- Na teritoriji Obrenovca obavljena su floristička snimanja ambrozije u kukuruzu, soji i strništu i evidentirano 512 snimaka sa površinom od 578 ha. U skoro svim mesnim zajednicama ambrozija je zastupljena u kukuruzu i strništu, dok je u soji prisutna u 10 mesnih zajednica, što se može povezati sa manjim gajenjem soje na ovim prostorima (Tabela 1).
- U strništu je ambrozija najprisutnija sa 415 snimaka, što čini 81 % od ukupnog broja snimaka, u kukuruzu sa 78 snimaka (15 %), a 19 snimaka u soji je nešto manje od 4% od ukupnog broja snimaka (Tabela 1; Grafikon 1).
- Analiziranjem prisustva ambrozije prema površini zastupljenosti uočava se da se ona najviše razvija na strništu (531 ha) koje čini 92 %, dok je u usevu kukuruza ima na 5 % (26 ha) i u soji na 4 % (21 ha) površine, što je u skladu sa manjim brojem staništa (Grafikon 1 i 2)
- Na ispitivanom lokalitetu ambrozija prekriva strništa u gustom sklopu na 327 snimaka što čini 79 % od ukupnog broja snimaka. U kukuruzu je često ima po obodu (sa ocenom 2 i 3) koja čini ok 72 % snimaka, a u pojedinim slučajevima je celokupna njiva zakorovljena (ocena 4 sa 22 %), ali su brojnost i ukupna zakorovljena površina značajno manji nego na strništima. U soji se nalaze najrobusniji primerci ambrozije, gde, slično kao u kukuruzu, ima mali broj biljaka po kvadratnom metru, najčešće 1-3, ali su one vrlo razvijene, pokrivaju praktično čitavu površinu (ocene 3 i 4) što čini oko 84 % ukunog broja snimaka (Grafikon 3 i 4).
- Iz dobijenih rezultata se jasno može videti da je u kukuruzu i soji, a pogotovo u strništu, ambrozija prisutna u velikom procentu na čitavoj teritoriji Obrenovca. Visoka zastupljenost ambrozije na strništu, površinama posle žetve pšenice, su idealni uslovi za ubrzano nicanje semena ambrozije (visoka temperatura u tom periodu i još uvek dovoljno vlažno zemljište). Ovako visoko prisustvo ambrozije govori o vrlo agresivnoj invazivnoj vrsti koja ugrožava i autohtone biljke i ukazuje da se javlja i na ostalim površinama, kako na njivama, tako i na nekultivisanom zemljištu sa velikom tendencijom širenja iz godine u godinu.